XI. TASHQI IQTISODIY FAOLIYAT

Viloyatning tashqi savdo aylanmasi 2019 yilning yanvar–martida 101655,1 ming AQSH dollarini, jumladan eksport – 35511,0 ming AQSH dollarini, import – 66143,6 ming AQSH dollarini tashkil etdi.

Tashqi savdo saldosi – minus 30632,1 ming AQSH dollarini, shu jumladan MDH davlatlari bilan plyus - 12827,3 ming AQSH dollarini va boshqa davlatlar bilan minus - 43459,4 ming AQSH dollarini tashkil etdi.

Viloyatning tashqi savdo aylanmasi
(2019 yilning yanvar–martida)

	Ming AQSH dollari	*2018 yilning yanvar–martiga nisbatan % da*	*Jamiga nisbatan % da*
Tashqi savdo aylanmasi	**101655,1**	**174,7**	**100**
MDH davlatlari	43023,3	166,7	42,3
boshqa davlatlar	58631,9	181,0	57,7
Eksport	**35511,5**	**140,3**	**100**
MDH davlatlari	27925,3	191,6	78,6
boshqa davlatlar	7586,2	70,7	21,4
Import	**66143,6**	**2,0 m.**	**100**
MDH davlatlari	15098,0	135,5	22,8
boshqa davlatlar	51045,6	2,3 m.	77,2
Saldo	**-30632,1**	**x**	**x**
MDH davlatlari	12827,3	x	x
boshqa davlatlar	-43459,4	x	x

Yanvar-mart oylarida MDH va boshqa davlatlarning viloyatda tashqi savdo aylanmasidagi ulushi *(%)*

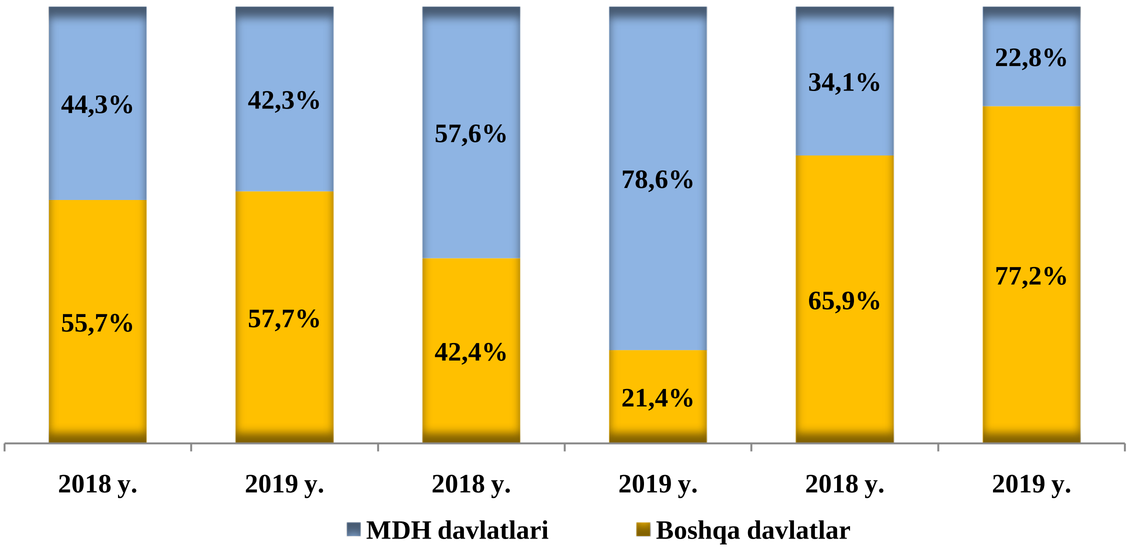

Viloyat rezidentlari tomonidan tashqi savdo operatsiyalari asosan Osiyo (jami tovar aylanmasidagi ulushi 64,3 %), Evropa (35,6 %) davlatlari bilan amalga oshirilgan bo'lib, jami savdo aylanmasining 99,9 % ini tashkil qildi.

Viloyat tashqi savdo aylanmasining qit'alar bo'yicha taqsimlanishi
(2019 yilning yanvar–martida)

	Eksport	Import	Tashqi savdo aylanmasi	
			2018 yilning yanvar–martiga nisbatan % da	Ulushi foizda
Jami[1)]	**77482,5**	**164205,4**	**94,4**	**100,0**
shu jumladan:				
Evropa	39669,2	71623,7	101,5	46,0
Osiyo	34821,9	92149,3	87,2	52,5
Amerika	103,4	432,5	69,1	0,2
Afrika	0,2	-	1,5	-
Avstraliya va Okeaniya	5,1	-	11,8	-

MDH davlatlari orasida tashqi savdo aylanmasida asosiy xamkorlar Rossiya, Qirg‘iziston, Qozog‘iston davlatlari hisoblanib, ularning jami tashqi savdo aylanmasidagi ulushi 35,4 % ni tashkil qildi, boshqa davlatlar orasida esa Xitoy, Turkiya, Eron davlatlarining ulushi 34,0 % ni tashkil qildi.

Viloyat tashqi savdo aylanmasida yuqori ulushga ega davlatlar

(*mln. AQSH dollari*)

Davlatlar	*Tashqi savdo aylanmasi*	*Eksport*	*Import*	*Tashqi savdo aylanmasi*	
				ulushi, %	*o‘zgarish sur’ati, %*
Xitoy	23355,3	870,3	22485,0	23,0	145,8
Rossiya	17585,4	7269,4	10316,0	17,3	98,6
Qirg‘iziston	12244,6	12244,6	0,0	12,0	45,3 m.
Turkiya	7305,3	1727,2	5578,1	7,2	143,5
Qozog‘iston	6220,6	3603,8	2616,8	6,1	103,5
Eron	3888,2	2555,0	1333,2	3,8	123,6

Viloyatimizda tashqi savdoni qo‘llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo‘yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar natijasida 2019 yil yanvar-mart oylarida tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 42,3 %ni tashkil etdi hamda tashqi savdo aylanmasi o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 166,7 %ga oshdi. Boshqa xorijiy davlatlarning viloyat tashqi savdo aylanmasidagi ulushi 2019 yilning yanvar-mart oylarida 57,7 %ni tashkil qilgan bo‘lsa, joriy yilning ushbu davrida esa tashqi savdo aylanmasidagi ulushi 181,9 %ga etdi.

2019 yil yanvar-mart oylarida tovar va xizmatlarning oylik eksport-import ko‘rsatkichlari dinamikasi

(ming AQSH dollari)

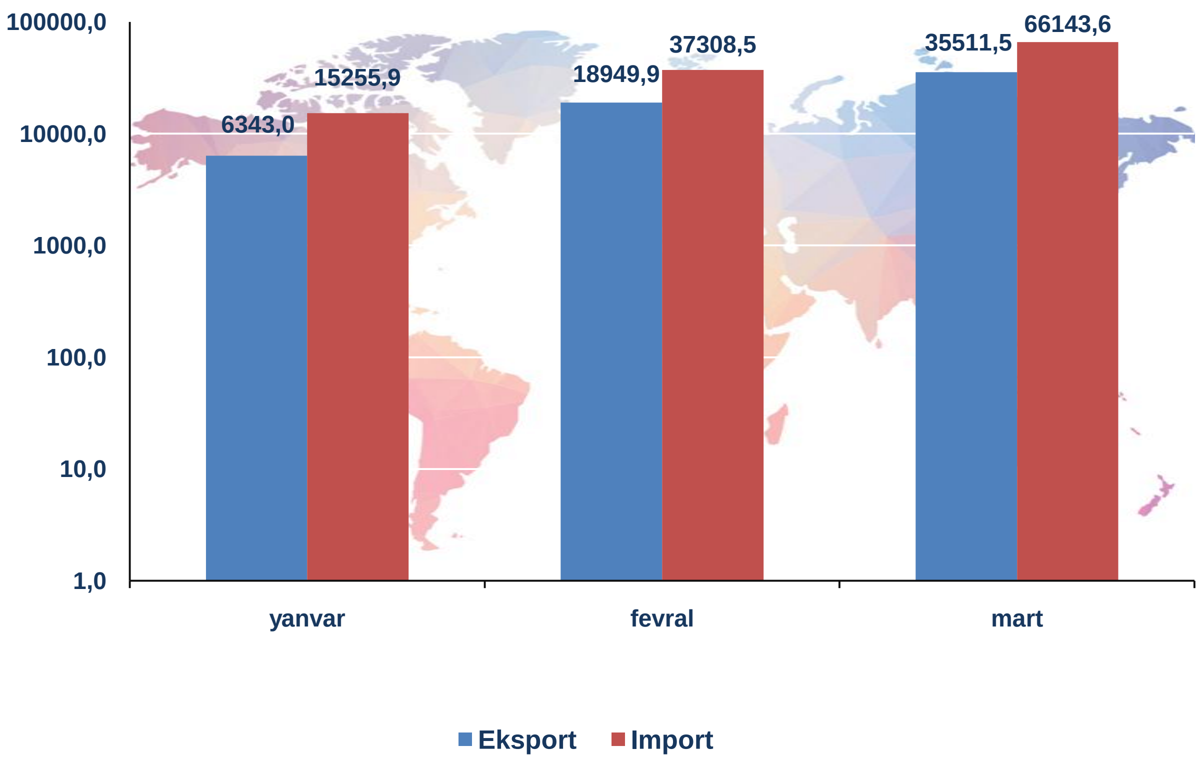

Tovar va xizmatlar eksportining o‘sish sur’atlari dinamikasi

(o‘tgan oyga nisbatan,%)

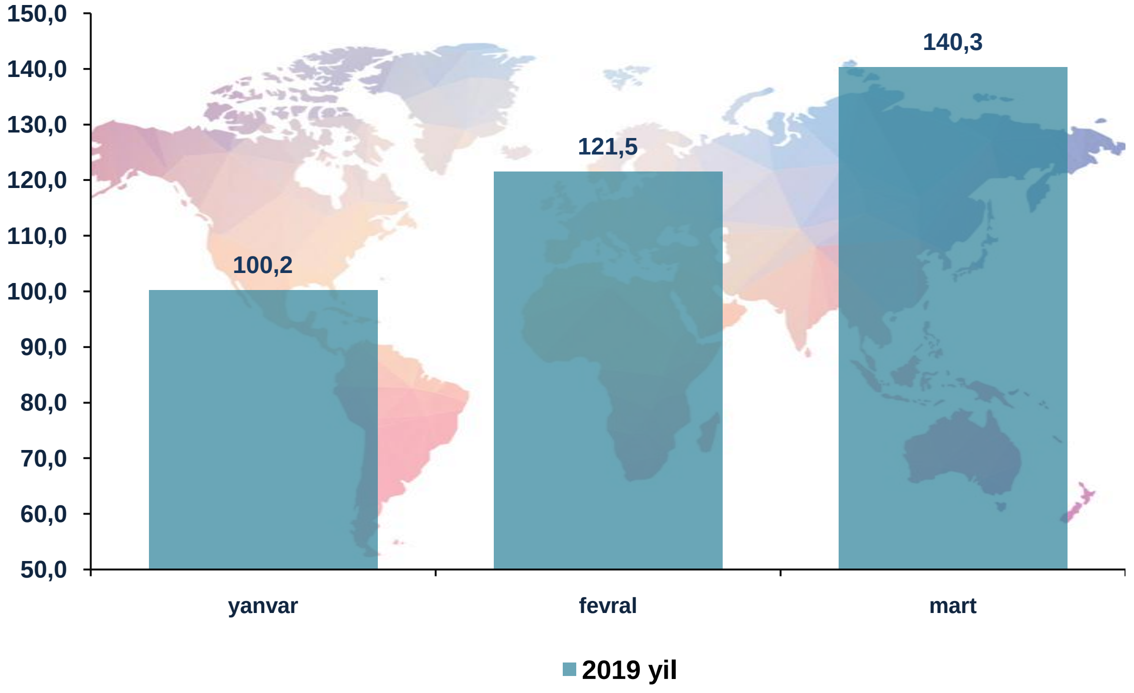

Shuningdek, tovar va xizmatlar eksporti o‘sish sur’atlarining tahliliga asosan, 2019 yilning mart oyida eksport qilingan tovar va xizmatlar o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 40,3 %ga ko‘paygan.

2019 yil yanvar-mart oylarida tovarlar va xizmatlar eksporti dinamikasi
(oylar kesimida, ming AQSH dollari)

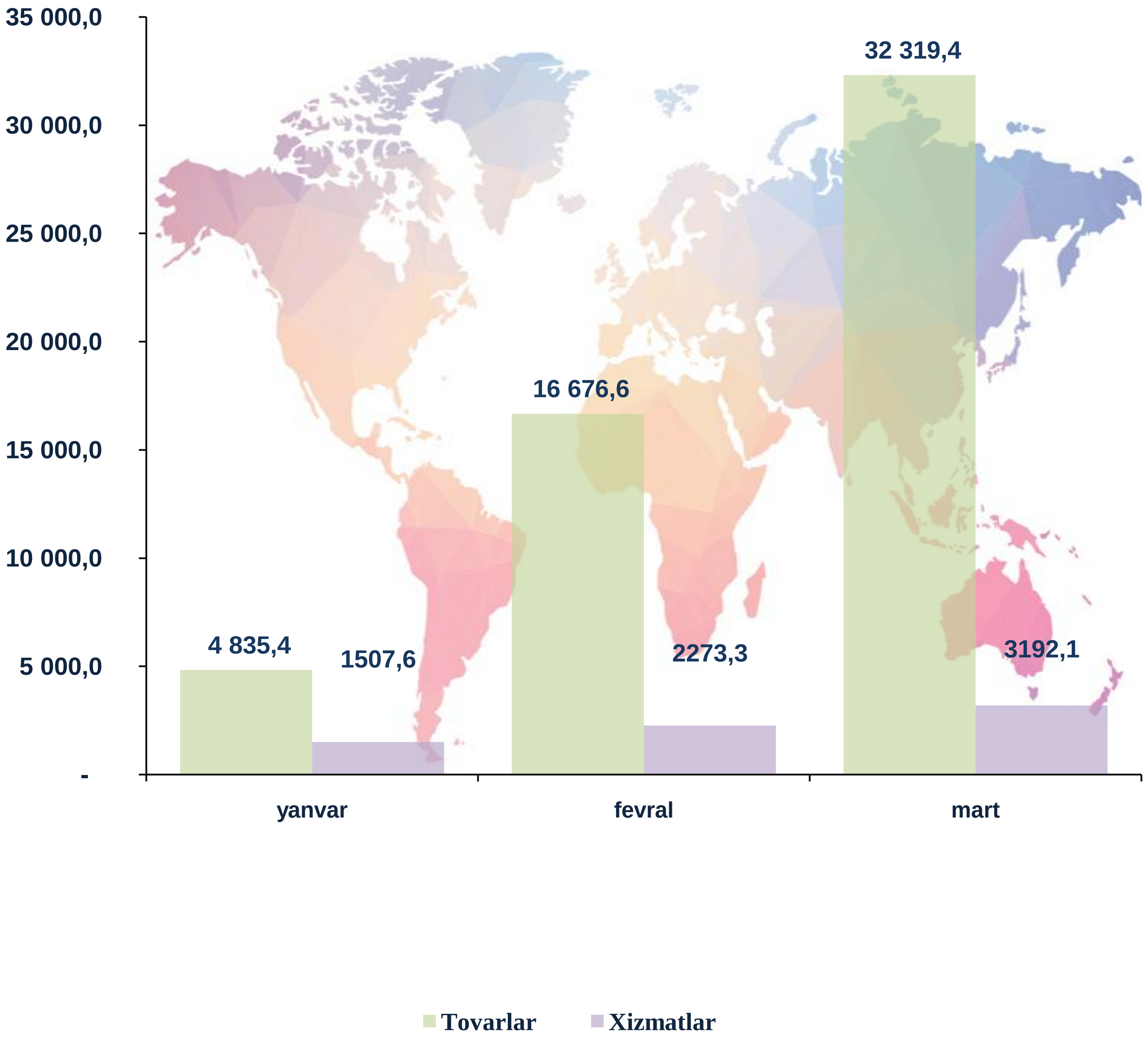

Eksport tarkibi

	Jami			*MDH davlatlari*			*Boshqa davlatlar*		
	ming AQSH doll.	*o'tgan yilga nisbatan, %*	*umumiy hajmga nisbatan, %*	*ming AQSH doll.*	*o'tgan yilga nisbatan, %*	*umumiy hajmga nisbatan, %*	*ming AQSH doll.*	*o'tgan yilga nisbatan, %*	*umumiy hajmga nisbatan, %*
Eksport	**35511,5**	**140,3**	**100,0**	**27925,3**	**191,6**	**100,0**	**7586,3**	**70,7**	**100,0**
Paxta tolasi	571,5	11,2	1,6	107,5	4,3m	0,4	464,0	9,2	6,1
Oziq-ovqat mahsulotlari	21374,1	4,6 m	61,2	18622,2	4,4 m	66,7	3111,9	6,9m	41,0
Kimyo mahsulotlari va buyumlari	218,6	76,8	0,6	124,1	173,6	0,4	94,5	44,4	1,2
Energiya manbaalari va neft mahsulotlari	342,6	19,0 m	1,0	342,6	-	1,2	-	-	-
Qora va rangli metallar	1,2	-	-	1,2	-	-	-	-	-
Mashina va asbob - uskunalar	5,6	2,8 m	0,02	5,6	2,8 m	0,02	-	-	-
Xizmatlar	3192,1	173,6	9,0	3013,5	169,2	10,9	178,6	3,1m	2,4
Boshqalar	9445,8	70,4	26,6	5708,6	67,3	20,4	3737,2	75,8	49,3

Eksport qilinayotgan tovar va xizmatlarning oylar kesimidagi oʻsish sur’atlari boʻyicha quyida keltirilgan ma’lumotlardan shuni koʻrishimiz mumkinki, joriy yilning mart oyi davomida eng yuqori oʻsish sur’atlari kuzatildi.

Tovar va xizmatlar eksporti tarkibi

(mln.AQSH dollari)

2018 yil yanvar-mart

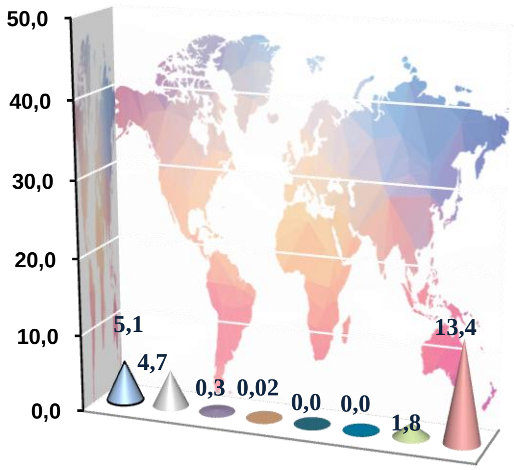

2019 yil yanvar-mart

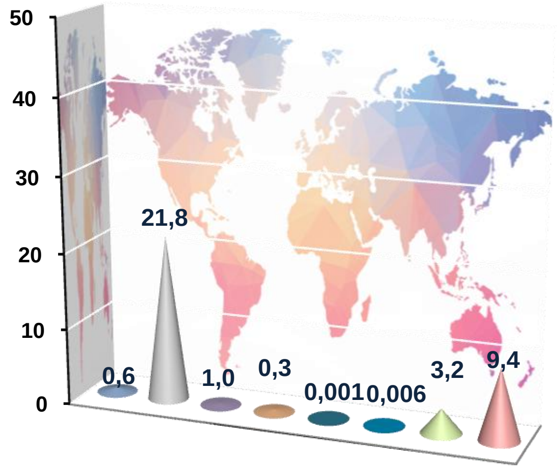

- Paxta tolasi
- Oziq-ovqat mahsulotlari
- Kimyo mahsulotlari va buyumlari
- Energiya manbaalari va neft mahsulotlari
- Qora va rangli metallar
- Mashina va asbob-uskunalar
- Xizmatlar
- Boshqalar

Tovar va xizmatlar importi tarkibi

(mln.AQSH dollari)

2018 yil yanvar-mart

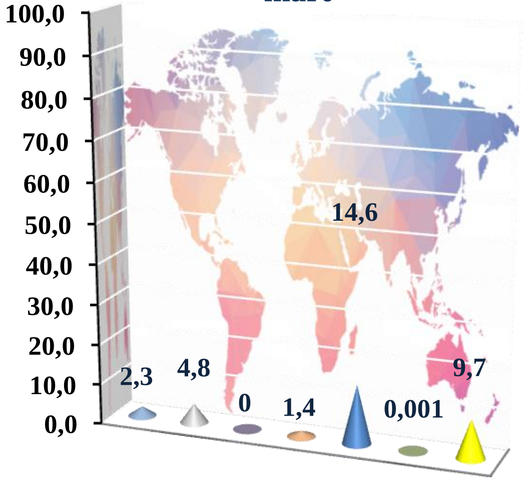

2019 yil yanvar-mart

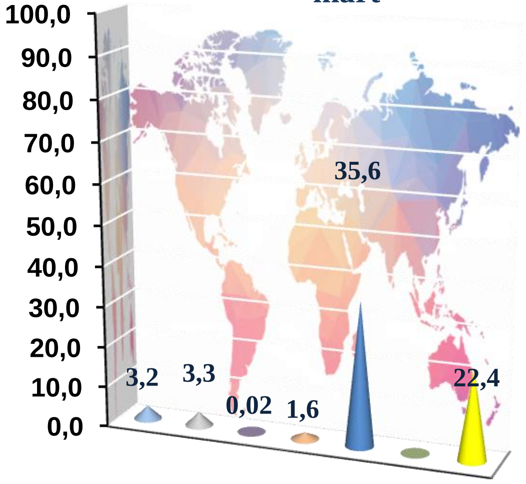

- Oziq-ovqat mahsulotlari
- Kimyo mahsulotlari va buyumlari
- Energiya manbaalari va neft mahsulotlari
- Qora va rangli metallar
- Mashina va asbob-uskunalar
- Xizmatlar
- Boshqalar

Import tarkibi

	Jami			*MDH davlatlari*			*Boshqa davlatlar*		
	ming AQSH doll.	*o'tgan yilga nisbatan, %*	*umumiy hajmga nisbatan, %*	*mln. AQSH doll.*	*o'tgan yilga nisbatan, %*	*umumiy hajmga nisbatan, %*	*mln. AQSH doll.*	*o'tgan yilga nisbatan, %*	*umumiy hajmga nisbatan, %*
Import	**66143,6**	**2,0 m**	**100,0**	**1598,0**	**135,5**	**100,0**	**5145,6**	**2,3 m.**	**100,0**
Oziq-ovqat mahsulotlari	3320,3	141,5	5,0	2619,9	2,4m.	17,4	700,4	54,9	1,4
Kimyo mahsulotlari va buyumlari	3218,2	67,2	4,9	1632,1	145,3	10,8	1586,1	43,2	3,1
Energiya manbaalari va neft mahsulotlari	2,8	4,8	-	-	-	-	2,8	43,1	-
Qora va rangli metallar	1656,9	114,9	2,5	471,1	48,5	3,1	1185,8	2,5 m.	2,3
Mashina va asbob-uskunalar	35564,3	2,4 m.	53,8	1073,0	2,3 m.	7,1	34491,3	2,4 m.	67,6
Boshqalar	22381,1	2,3 m.	33,8	9301,9	123,1	61,6	13079,2	6,2 m.	25,6

Import qilingan tovar va xizmatlarning oylar kesimidagi o‘sish sur’atlari bo‘yicha quyida keltirilgan ma’lumotlardan shuni ko‘rishimiz mumkinki, joriy yilning mart oyi davomida eng yuqori o‘sish sur’ati kuzatildi.

Tovarlar va xizmatlar importining o‘sish sur’atlari dinamikasi
(*o‘tgan oyga nisbatan, %*)

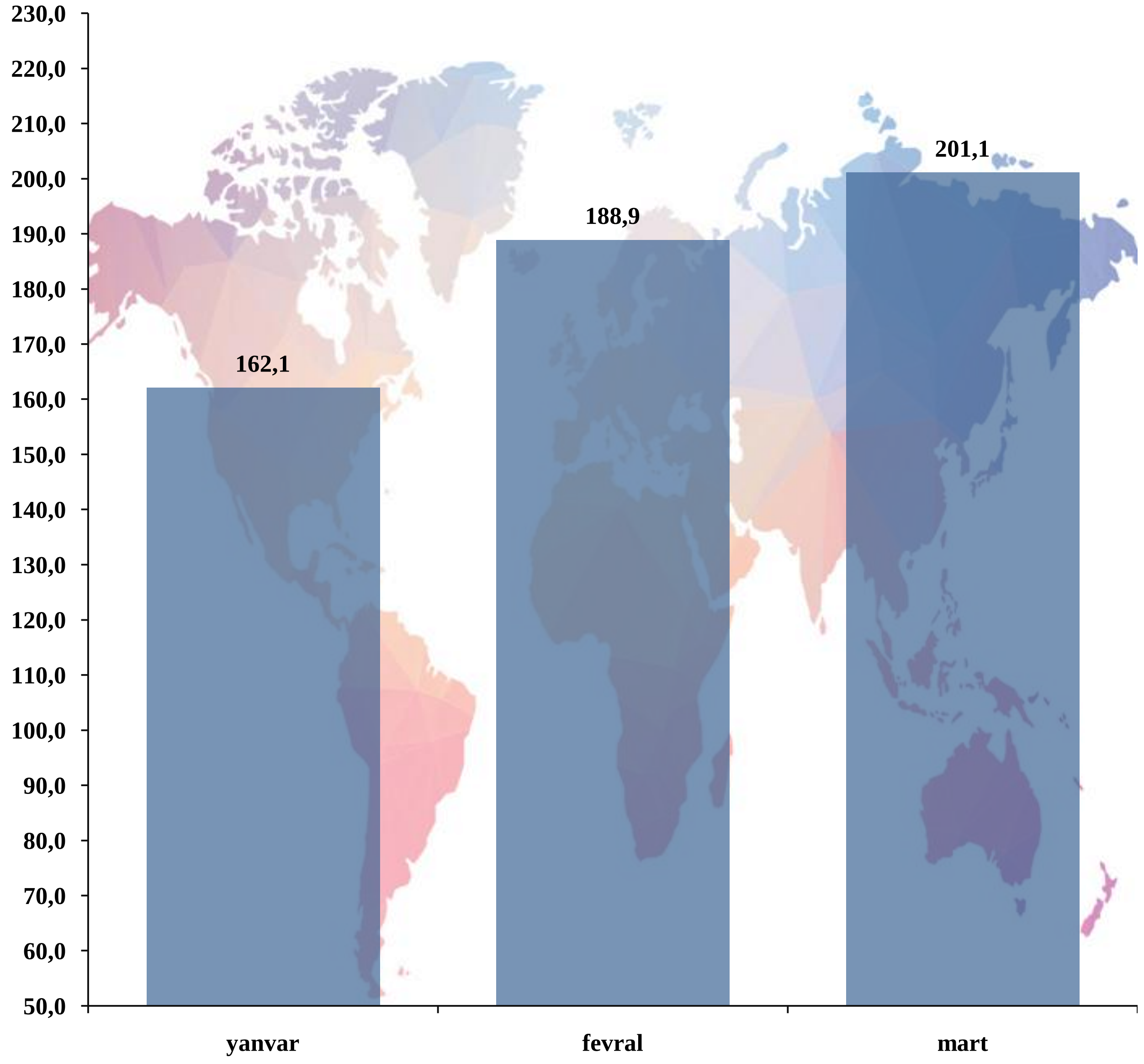

Shuningdek, tovar va xizmatlar importi o‘sish sur’atlarining tahliliga asosan, 2019 yilning mart oyida import qilingan tovar va xizmatlar o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 2,0 martaga ko‘paygan.

Viloyat importida asosiy hamkor davlatlarning ulushi
(yanvar-mart)

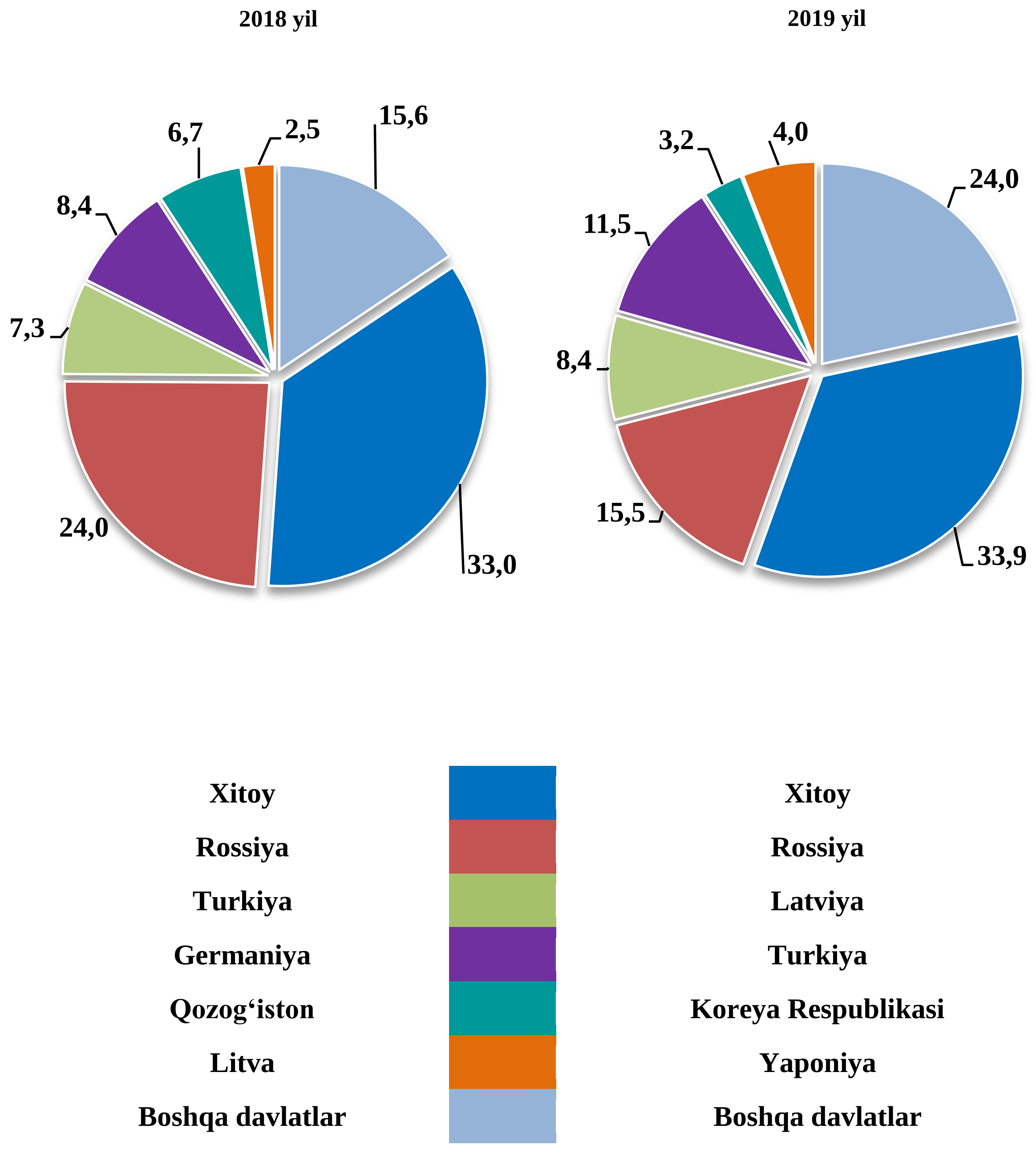

2019 yilning yanvar-mart oylarida viloyatga 36 dan ortiq xorijiy davlatlardan tovar va xizmatlar importi amalga oshirilgan. Shulardan 6 ta eng yirik bo‘lgan Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Latviya, Turkiya, Koreya Respublikasi hamda Yaponiya hamkor davlatlaridan jami import hajmi 52005,3 ming. AQSH dollariga teng.

Bu esa umumiy import hajmining 78,6 % ini tashkil qiladi.

Xorazm viloyatida hududlar kesimida 2019 yil yanvar-mart oylarida eksport hajmi (ming AQSH doll.)

	Eksport			*Jamiga nisbatan % ulushi*
	2019 yil	*2018 yil*	*O'tgan yilga nisbatan, %*	
Xorazm	**35511,5**	**25305,0**	**140,3**	**100,0**
shaharlar:				
Urganch sh.	4755,0	2784,3	170,8	13,4
Xiva sh	2382,8	1155,5	2,0 m.	6,7
tumanlar:				
Bog'ot	3065,2	4131,4	74,2	8,6
Gurlan	1815,7	3382,5	53,7	5,1
Qo'shko'pir	1666,0	1247,3	133,6	4,7
Urganch	4376,9	1828,4	2,3 m.	12,3
Xazorasp	1308,9	1290,3	101,4	36,9
Xonqa	1808,8	990,2	182,7	5,1
Xiva	3469,0	297,2	11,6 m.	9,8
Shovot	6012,0	6799,5	88,4	16,9
Yangiariq	2789,4	618,8	4,5 m.	7,9
Yangibozor	1965,3	736,2	2,6 m.	1,4

1) *Hududlar bo'yicha taqsimlanmaydigan hajmni qo'shgan holda*

Xorazm viloyatida hududlar kesimida 2019 yil yanvar-mart oylarida import hajmi *(ming AQSH. doll.)*

	Import			*Jamiga nisbatan % ulushi*
	2019 yil	*2018 yil*	*O'tgan yilga nisbatan, %*	
Xorazm	**66143,6**	**32884,6**	**2,0 m**	**100,0**
shaharlar:				
Urganch sh.	14174,8	12414,1	197,2	21,4
Xiva sh	2160,9	1582,5	136,5	3,3
tumanlar:				
Bog'ot	10670,7	1298,8	8,2 m	16,1
Gurlan	3137,3	1408,4	2,2 m	4,7
Qo'shko'pir	3105,1	630,2	4,9 m	4,7
Urganch	6261,4	6160,8	101,6	9,5
Xazorasp	10945,2	1870,2	5,8 m	16,5
Xonqa	3770,7	2036,0	185,2	5,7
Xiva	1469,6	2211,2	66,5	2,2
Shovot	2727,8	1567,5	174,0	4,1
Yangiariq	7207,1	1704,8	4,2 m	10,9
Yangibozor	482,7	-	-	0,7

Viloyatimizda tashqi iqtisodiy faoliyatni rivojlantirish borasida amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlar va dunyo mamlakatlari bilan olib borilayotgan mustahkam aloqalar natijasida viloyatimizning eksport salohiyati oshib bormoqda.

Shuningdek, hukumatimiz tomonidan bir qator soliq, bojxona imtiyozlarining yaratilishi, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va raqobatbardosh mahsulotlarni ishlab chiqarilishi milliy mahsulotlarimizni tashqi bozorlarda mustahkam o'rin egallashlari uchun zamin yaratmoqda.